

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI ZESPÓŁ SZKÓŁ W JANKOWIE PIERWSZYM

2012/2013

Spis treści

Wstęp.

1. Podstawy prawne tworzenia szkolnego programu profilaktyki.
2. Struktura programu.
3. Działania Szkolnego Programu Profilaktyki.
4. Ewaluacja.

Wstęp

W Słowniku Pedagogicznym profilaktykę określa się jako: „ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi.” Szczególnego znaczenia nabiera profilaktyka wśród młodych ludzi, u których kształtuje się hierarchia wartości, doskonalą się relacje z innymi ludźmi, wzmacnia się poczucie pewności siebie oraz kształcą się skomplikowane procesy myślowe. To trudny okres dla każdego nastolatka.

Większość jednak sobie radzi z problemami wieku dorastania przede wszystkim wtedy, gdy w ich środowisku obowiązują jasne reguły postępowania oraz, gdy są w nim osoby, na których młody człowiek mógłby się wzorować. Inaczej się dzieje, kiedy brakuje tych czynników. Istnieje wtedy zagrożenie powstawania negatywnych zachowań u młodzieży, tym bardziej im większe znaczenie przypisuje ona osobom wykojejonym społecznie. Pojawia się duże ryzyko powielania przez młodą osobę działań patologicznych. Dlatego celem działań profilaktycznych jest zapobieganie negatywnym zjawiskom. Odpowiedzialność za wychowanie swojego potomstwa ponoszą rodzice. To oni pełnią podstawowe funkcje zapobiegawcze. Szkoła jako instytucja wspierająca działania rodziny pomaga im w tym. Stąd podejmuje szereg działań o charakterze profilaktycznym.

Zakres działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany. Populację dzieci i młodzieży możemy podzielić na grupy:

- niskiego ryzyka – należą tu te osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją,
- podwyższonego ryzyka – należą tu te osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych,
- wysokiego ryzyka – należą tu osoby o utrudnionych zachowaniach ryzykownych.

Celem profilaktyki jest ochrona ucznia przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju.

Prowadzenie ucznia ku dojrzałości jest zarówno wychowywaniem jak i profilaktyką prowadzoną przede wszystkim przez dom rodzinny, a wspomagany przez szkołę.

1. Podstawy prawne tworzenia Szkolnego Programu Profilaktyki.

Podstawy prawne, na które powołujemy się przy tworzeniu szkolnego programu profilaktyki, stanowią:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół zawarto w **Dzienniku Ustaw Nr 10 poz. 96 z 2002r.**

W ust. 1 pkt. 1 otrzymał brzmienie:

„1. Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające Program Wychowawczy szkoły i Program Profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach.”

W ust. 2 otrzymał brzmienie:

„2. Program Wychowawczy szkoły i Program Profilaktyki, o których mowa w ust. 1 pkt. 1, uchwała Rada Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną po zasięgnięciu opinii Samorządu Uczniowskiego.”

Akt wykonawczy w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół zawarto w **Dzienniku Ustaw Nr 51 poz. 458 z dnia 26 lutego 2002 r.**

„Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

1. Szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego,
2. Program wychowawczy szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli,
3. Program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.”

2. Struktura programu

Program skierowany jest do całej społeczności szkolnej.

Szkoła jest miejscem, gdzie występują nieomal wszystkie nurtujące młodzież problemy i związane z tym zagrożenia, dlatego też szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznania sytuacji i podejmowania stosownych działań profilaktycznych, wychowawczych i naprawczych. Profilaktyka to chronienie człowieka w rozwoju przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Jej celem jest ochrona dziecka, ucznia, wychowanka przed zakłóceniami rozwoju, czyli przed podejmowaniem zachowań hamujących lub niszczących rozwój, określanych jako zachowania ryzykowne oraz interwencja w sytuacji, gdy zachowania ryzykowne wystąpiły. Szkolny Program Profilaktyki Zespołu Szkół w Jankowie Pierwszym obejmuje systemowe działania, które mają wzmacniać czynniki chroniące przed dysfunkcją i promujące zdrowy styl życia, a co za tym idzie eliminować czynniki szkodliwe oraz działania wspierające ucznia w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi, które do tej pory wyzwalają jego negatywne zachowania. Program powiązany jest z Programem Wychowawczym i Statutem Szkoły.

Kierunki działań profilaktycznych i interwencyjnych

1. Doskonalenie umiejętności nauczycieli w zakresie postępowania w konkretnych przypadkach i stosowania form pomocy poprzez organizowanie szkoleń Rady Pedagogicznej
2. Doposażenie biblioteki szkolnej w materiały dotyczące publikacji profilaktycznych
3. Włączenie przedstawicieli Samorządu Szkolnego do konkretnych działań.

4. Organizowanie systematycznie profilaktycznych zajęć edukacyjnych w ramach lekcji wychowawczych, zastępstw lub spotkań dodatkowych.
 5. Stała współpraca z rodzicami w celu przekazywania im wiedzy na temat zagrożeń, zapoznanie ich z działaniami wynikającymi z planu.
 6. Zapewnienie uczniom możliwości racjonalnego i efektywnego wykorzystania czasu wolnego.
- Do podejmowania działań interwencyjnych przez szkołę w sytuacjach kryzysowych zobowiązuje Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami

3. Działania Szkolnego Programu Profilaktyki

W oparciu o zapisy w dokumentach szkolnych i obserwacje w roku szkolnym 2011/2012 wynikało, że w bieżącym roku szkolnym należy podjąć działania zmierzające do podniesienia wśród uczniów motywacji do nauki oraz przeciwdziałające nałogom i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

W roku szkolnym 2012/13 będą kontynuowane działania w następujących obszarach:

I. Kształtowanie umiejętności społecznych w ramach zapobiegania zachowaniom ryzykownym

Szkoła Podstawowa:

- nauczyciele uczą swoich uczniów okazywania szacunku innym osobom : młodszym, rówieśnikom, dorosłym,
- wychowawcy wszystkich klas realizują w swoich klasach tematy dotyczące stawiania i realizowania celów życiowych, wartości, radzenia sobie ze stresem,
- nauczyciele uczą swoich uczniów odróżniania dobra od zła i prawidłowej reakcji w sytuacjach konfliktowych, wychowawcy mobilizują uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych i rozwijania swoich zainteresowań,
- nauczyciele potrafią oddzielić zachowanie od osoby tzn. krytykują złe zachowanie ucznia, a nie osobę,
- nauczyciele podkreślają mocne strony uczniów.

Gimnazjum:

- wychowawcy motywują uczniów do przestrzegania zasad kultury osobistej,
- wychowawcy wszystkich klas realizują w swoich klasach tematy dotyczące stawiania i realizowania celów życiowych, wartości, radzenia sobie ze stresem,
- wychowawcy mobilizują uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych,
- wychowawcy informują uczniów o instytucjach, w których można szukać pomocy w rozwiązaniu problemów,
- nauczyciele zachęcają uczniów do wyrażania własnego zdania.

II. Działania zmierzające do podniesienia motywacji do nauki.

Szkoła Podstawowa

- doskonalenie własnego warsztatu pracy poprzez udział w warsztatach i kursach organizowanych przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu,
- wskazywanie wzorców, autorytetów,
- zachęcanie do wykonywania różnych prac dodatkowych i nagradzanie za nie,
- organizowanie wycieczek przedmiotowych, krajoznawczych, „zielonych lekcji”,
- mobilizowanie do systematyczności, twórczego rozwiązywania problemów, współpracy, otwartości, samokrytycyzmu,
- współpraca z nauczycielami, rodzicami, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.

Gimnazjum:

- doskonalenie własnego warsztatu pracy poprzez udział w warsztatach i kursach organizowanych przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu,
- motywowanie uczniów do brania udziału w zajęciach Szkolnego Ośrodka Kariery oraz korzystania z konsultacji doradcy zawodowego,
- włączanie uczniów w przygotowywanie akademii szkolnych, konkursów, uroczystości szkolnych, imprez środowiskowych, akcji charytatywnych,
- organizowanie wycieczek przedmiotowych, krajoznawczych, „zielonych lekcji”,
- mobilizowanie do systematyczności, twórczego rozwiązywania problemów, współpracy, otwartości, samokrytycyzmu,
- wychowawca współpracuje z nauczycielami, rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną

III. Działania zmierzające przeciwdziałaniu nałogom i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

Szkoła Podstawowa:

- realizacja programów profilaktycznych „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Nie pal przy mnie proszę”,
- organizowanie spotkań z pielęgniarką i z policjantem w celu dostarczania dzieciom wzorców zachowania i poznania przez nich konsekwencji niebezpiecznych zabaw i zachowań
- poszerzenie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie zagrożenia nałogami i uzależnieniami, radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,
- opracowanie kodeksów zasad prowadzenia zdrowego trybu życia,
- zorganizowanie konkursu plastycznego na temat :Stop uzależnieniom i nałogom.

Gimnazjum:

- zorganizowanie konkursu „Młodzież przeciw uzależnieniom i przemocy”,
- realizacja programu „ Zachowaj trzeźwy umysł’ ,
- ogólnoszkolne zebrania rodziców - pedagogizacja. Wyposażenie rodziców w odpowiednią wiedzę na temat uzależnień i nałogów wśród młodzieży, ich źródeł i sposobów zapobiegania,
- zorganizowanie spotkania dla młodzieży z przedstawicielem Policji do spraw uzależnień,
- opracowanie klasowych kodeksów zasad przeciwko uzależnieniom i nałogom.

IV. Działania zmierzające do przeciwdziałania zachowaniom agresywnym.

Szkoła Podstawowa:

- opracowanie klasowych kodeksów zasad przeciwko przemocy (uczniowie + wychowawcy,
- poszerzanie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie komunikacji, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z własną złością i agresją innych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa uczniów oraz zapobieganiu przemocy: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komisariat Policji,
- dzień poświęcony przeciwdziałaniu agresji w szkole.

Gimnazjum:

- opracowanie klasowych kodeksów zasad przeciwko przemocy (uczniowie + wychowawcy),
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa uczniów oraz zapobieganiu przemocy: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Komisariat Policji,
- utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla uczniów z problemami emocjonalnymi w celu wypracowania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- zorganizowanie dnia, poświęconego przeciwdziałaniu agresji w szkole,
- ogólnoszkolne zebrania rodziców – pedagogizacja rodziców. Wyposażenie rodziców w odpowiednią wiedzę na temat agresji, jej źródeł i sposobów zapobiegania.

V. Działanie propagujące zdrowy styl życia.

Szkoła Podstawowa:

- wykształcenie wśród dzieci potrzeby dbania o własne zdrowie i promowanie zdrowego stylu życia,
- dbanie o wszechstronny rozwój poprzez aktywność fizyczną w ramach zajęć na basenie,
- poszerzanie wiedzy na temat zaburzeń odżywiania - wykłady pielęgniarki szkolnej,
- realizacja na zajęciach tematów:
 - promowanie zasad zdrowego odżywiania,
 - uświadamianie zagrożeń płynących z uzależnienia od komputera,
 - znaczenie aktywności ruchowej dla zdrowia człowieka.

Gimnazjum:

- wykształcenie wśród młodzieży szkolnej potrzeby dbania o własne zdrowie i promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie wśród uczniów postaw i zachowań prozdrowotnych,
- pogłębianie wiedzy uczniów na temat zagrożeń zdrowotnych oraz sposobów ochrony zdrowia i dbałości o zdrowie,
- ukazanie prawnych i moralnych skutków posiadania, używania i rozprowadzania środków psychotropowych, tj. narkotyków, alkoholu, papierosów, leków, używek, środków dopingujących.

Procedury postępowania nauczyciela.

• W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ

(np. bójka, pobicie i inne)

1. Przerwanie zachowania agresywnego - nauczyciel przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie.
2. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu – zachowaniu agresywnym.
3. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenienie zdarzenia i wyciągnięcie wniosków). Jeśli waga zdarzenia jest poważna w rozmowie powinien uczestniczyć pedagog.
4. Sporządzenie notatki przez nauczyciela świadka zdarzenia (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany)

5. Wychowawca i pedagog powiadamiają rodziców i niezwłocznie spotykają się z nimi w celu ustalenia odpowiednich form i metod wychowawczych. W tej sytuacji wychowawca i pedagog sporządzają notatkę służbową.
6. Powtarzające się sytuacje tego typu należy zgłaszać dyrekcji szkoły.
7. W przypadku pojawienia się szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia) dyrektor szkoły zawiadamia Posterunek Policji i rodziców uczniów, którzy są agresywni.
8. W zależności od konkretnego zdarzenia, jego przyczyn i następstw należy wyciągnąć w stosunku do ucznia bądź uczniów agresywnych konsekwencje w oparciu o regulaminy szkolne.
9. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.), wychowawca przeprowadza z rodzicem rozmowę, sugerując badanie psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących postępowania z uczniem.
10. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

• **W PRZYPADKU UCZNIĄ KRZYWDZONEGO**

1. W przypadku ujawnienia sytuacji, w której krzywdzone jest dziecko, nauczyciel lub inny pracownik szkoły zobowiązany jest do zgłoszenia tego faktu pedagogowi szkolnemu.
2. Pedagog szkolny przeprowadza z osobą powiadamiającą wywiad w celu ustalenia jak największej ilości faktów.
3. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą ucznia krzywdzonego przeprowadzają z nim rozmowę, udzielając mu zrozumienia i doraźnego wsparcia
 - a) w przypadku fizycznego skrzywdzenia, uczeń kierowany jest przez pracownika szkoły do pielęgniarki szkolnej, lub lekarza, którzy oceniają stan zdrowotny dziecka i w uzasadnionych przypadkach telefonicznie powiadamia rodziców o konieczności zgłoszenia się do szkoły po dziecko.
4. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą ucznia krzywdzącego przeprowadzają z nim rozmowę wychowawczą
 - a) wobec ucznia zastosowana zostaje „Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia”
5. Wychowawca ucznia wzywa rodzica ucznia krzywdzącego i wraz z pedagogiem informują go o zajściu oraz ustalają wprowadzenie środków zaradczych w stosunku do dziecka.
6. Jeśli podjęte przez szkołę środki w stosunku do ucznia krzywdzącego nie przynoszą oczekiwanych rezultatów uczeń otrzymuje obniżoną ocenę z zachowania.
7. Do szkoły zostają zaproszeni rodzice dziecka krzywdzonego. Pedagog szkolny wraz z wychowawcą powiadamiają ich o podjętych przez szkołę działaniach interwencyjnych.

4. Ewaluacja

Wykonanie zadań i ocenę ich skuteczności zaplanowano na maj 2013. Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Profilaktyki, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane

podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego.

Podstawa do formułowania ocen i wniosków do działań profilaktycznych w następnym roku szkolnym będą narzędzia stosowane w ramach ewaluacji wewnętrznej, obserwacji, zapisów w dokumentacji i ankiet.

Szkolny Program Profilaktyki został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i Samorządem Szkolnym w dniu 14 września 2012 r.